

Högskolan i Halmstad
VFU vt 2017
Tänkvärt

”I samma utsträckning som alla röster blir hörda, i samma utsträckning blir det möjligt för läraren att lyssna in sig på alla sina elever. Först då kan vi tala om inte bara respekt *från* lyssnaren, utan även *för* lyssnaren. Att låta lyssnaren ta *sin* del av ansvaret för kommunikationen i ett klassrumsperspektiv handlar med andra ord om en lång och varsam men målmedveten process för alla aktörerna. För det som inte fungerar i klassrumsoffentligheten fungerar förmodligen inte heller på samhällets offentliga arena.” (Adelman 2008)

”Medan det förberedda talet är lätt att identifiera för forskaren är resonemang ett mer svårfångat begrepp. Resonemang kan beskrivas som en kvalitet i samtal. Det är en i vid mening utredande språklig aktivitet som kan förekomma i samtal av olika formalitet och i olika stora grupper - även i monologer. Förberett tal kan, men behöver inte, leda till resonemang. Jag använder begreppet *utbyggd topik* för att identifiera och beskriva resonemang där talarna eller talaren stannar upp vid och fördjupar ett samtalsämne.” (Palmér 2008)

”Denna uppfattning om föreställningsvärldar är särskilt viktig när det handlar om undervisning. Den hjälper till att skapa en bild av hur man kan hjälpa elever att tänka på idéer, begrunda alternativa åsikter, modifiera och försvara dem som är mer framträdande, klargöra och särskilja sina svar från andras och bygga tolkningar. Med andra ord, att bli mer tankfulla läsare. Eftersom faserna representerar de valmöjligheter som läsare har när de bygger föreställningsvärldar kan de hjälpa oss att förstå hur vi kan stödja elever och hjälpa dem att tänka klarare och effektivare kring sina uppfattningar.” (Langer 2012)

”Kraven på en hållbar legitimering för litteraturstudierna är i ljuset av ovanstående resonemang höga. Legitimeringarna måste förhålla sig till kulturell förändring och heterogenitet; den litterära bildningens devalverade status; litteraturens försvagade ställning, men också dess funktion som produktivt kulturellt brus. I det följande skall jag försöka teckna konturerna av en sådan övergripande legitimering med hjälp av tre centrala begrepp: demokrati, narrativ fantasi och kreativ läsning.” (Persson 2007)

”En sannolik slutsats är att det är bristen på arbete i arbetsprocessens intellectio, inventio, dispositio och elocutio som eleverna sätter fingret på genom att önska mer träning, och här finns ytterligare en förklaring till elevernas upplevelse av obalans. De upplever att något saknas, men har inte fler ord för vad de saknar än ’mer träning’. ’Mer träning’ tolkas av både elever och lärare i det här fallet som att det behövs ännu fler möjligheter att stå framför sina klasskamrater och tala. Actio/pronunciato är det som de faktiskt gör allra mest, men det blir isolerat från de andra delarna i arbetsprocessen och actio/pronunciato kan därmed liknas vid isolerad färdighetsträning.” (Olsson Jers 2011)

”Trots att retorik alltså tveklöst föddes som en pedagogisk disciplin, bär den inom sig en mängd kunskapsteoretiska antaganden. Protogymnasmata är ett redskap för praktisk retorikundervisning, som ger möjlighet att också arbeta med retorikens kunskapssökande målsättningar. Ett grundantagande hos protogymnasmata, och som är en förutsättning för att övningsserien ska kunna vara ett sådant redskap, är att all talad och skriven kommunikation äger rum i en kulturell kontext. Denna kulturella kontext kännetecknas av motstridiga handlingsalternativ, såväl i enskilda angelägenheter som mer gemensamma åtaganden. Behovet av att tala och skriva är sprunget ur en önskan att påverka och vägleda vår kunskap och våra ställningstaganden till dessa handlingsalternativ.” (Sigrell 2007)

”The study thus shows that both opportunities and limitations arise from the perspective of the writing discourse. One limitation emerges when the teaching only demonstrates and describes how to write a letter to the editor. This preserves the dominant structures that the students have not been given tools to understand and develop. According to the Swedish syllabus, the teaching should result in the students being able to express themselves, adapt the language to different aims, recipients and contexts and distinguish linguistic structures, i. e. understand a genre’s dominant expressions. The student should also be able to appraise a text and critically review it. Literacy competence can give the student access to and knowledge of a genre that makes it possible to reproduce it while a critical attitude also means that the students also learns that texts are constructed by a person for a particular aim in a specific situation.” (Lundgren 2013)

Litteraturlista

Adelmann, Kent, "Lyssnandets betydelse för muntligheten. En introduktion till konsten att lyssna" i: *Sjätte internationella konferensen i svenska med didaktisk inriktning. Muntlighetens möjligheter - retorik, berättande, samtal* (2008) s. 11-21.

Langer, Judit A., *Litterära föreställningsvärldar. Litteraturundervisning och litterär förståelse*, Göteborg: Daidalos (2005).

Lundgren, Berit, "Bridging discourses in a writing classroom" i: *Education Inquiry*, Vol. 4, No. 2, June 2013, pp. 315-332.

Olsson Jers, Cecilia, "Den retoriska arbetsprocessens betydelse för möjligheten att framstå med starkt och trovärdigt ethos i muntlig framställning" i: *Educare. Vetenskapliga skrifter* 2011:1. Tema: Svenska med didaktisk inriktning. Lärarutbildningen Malmö Högskola, s. 115-136.

Palmér, Anne, "Dialogen och monologen. Svenskundervisning på gymnasieskolans yrkesförberedande program" i: Cecilia Falk et al. (red.), *Svenskans beskrivning 30*, 10-11 oktober 2008, Institutionen för nordiska språk, Stockholms universitet, s. 271-280.

Persson, Magnus, *Varför läsa litteratur? Om litteraturundervisningen efter den kulturella vändningen*, Lund: Studentlitteratur (2007).

Sigrell, Anders, "Progymnasmata - ett skrivdidaktiskt alternativ i: *Femte internationella konferensen i svenska med didaktisk inriktning. Forskningens tillämpning i skolan* (2007) s. 199-220.